

Anexa nr. II la Ordinul Ministrului Educației nr. 3702/21.04.2021
MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

ABILITĂȚI DE COMUNICARE

**Învățământ special
Clasele pregătitoare - a IV-a
Dizabilități intelectuale ușoare și moderate**

București, 2021

Notă de prezentare

Programa disciplinei *Abilități de comunicare* este elaborată potrivit unui **model de proiectare curriculară, centrat pe competențe**. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. În acest proces de construcție s-au respectat principiile didactice:

1. Principiul integrării teoriei cu practica
2. Principiul accesibilității și individualizării învățării
3. Principiul sistematizării și continuității
4. Principiul corelației dintre senzorial și rațional, dintre concret și abstract (principiul intuiției)
5. Principiul participării active și conștiente a elevului la predare, învățare, evaluare
6. Principiul însușirii temeinice a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor

Documentația care stă la baza alocării orelor de Abilități de comunicare este Ordinul nr. 3622/27.04.2018 privind aprobarea Planurilor - cadru pentru învățământ special, conform căruia disciplina se predă în clasa pregătitoare, cu o alocare de 4-5 ore/săptămână, clasa I, cu o alocare de 2-3 ore/săptămână și a II-a, a III-a, a IV-a, cu o alocare de 1-2 ore/ săptămână.

Construcția programei a pornit luând în calcul directivele și inițiativele europene și adaptând aceste prerogative la nevoile specifice ale elevilor cu CES, în scopul promovării incluziunii lor sociale. Ideile vehiculate în următoarele documente au fost valorificate în prezenta programă:

- În Documentul de Reflecție privind Dimensiunea socială a Europei, e subliniat faptul că la nivelul întregii UE, există un consens tot mai mare asupra faptului că pentru crearea unor societăți puternice este necesar să se promoveze oportunități egale, astfel încât fiecare să poată debuta cu bine în viață, să depășească dificultățile și să își realizeze potențialul. Astfel Educația Specială intră în domeniile de acțiune care promovează: investirea în copii, pentru a li se asigura acestora cel mai bun start în viață; competențe și învățare pe tot parcursul vieții; asigurarea incluziunii active și combaterea discriminării, pentru ca toată lumea să poată trăi în demnitate; https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_en.pdf

- Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC), (Recomandarea Parlamentului European vizând competențele cheie). Aici sunt definite competențele necesare în vederea dezvoltării personale și profesionale, a incluziunii sociale și a cetățeniei active. Statele membre au astfel obligația de a garanta că sistemul lor de educație este capabil să dezvolte aceste competențe pentru fiecare cetățean, indiferent de particularități. Competența de comunicare în limba maternă, conform cadrului de referință, este una dintre aceste competențe cheie care asigură învățarea pe parcursul întregii vieți și în jurul căreia se construiește prezenta programă.

- The European Language Portfolio (Portofoliul european al limbilor) a stat la baza adaptării competențelor specifice. Aici se încearcă să se evidențieze elemente comune în progresia achiziției elevilor indiferent de limba pe care o vorbesc, indiferent de particularitățile de învățare ale elevului. Acest portofoliu se conturează în jurul a trei arii de interes: competențele necesare în comunicare, abilitățile și cunoștințele relaționate, precum și situațiile și domeniile de comunicare. Acestea au fost conturate în această programă, conform specificului elevilor cu cerințe educative speciale.

<https://www.coe.int/en/web/language-policy/european-language-portfolio>

-Rezoluția ResAP(2007)3 "Achieving full participation through Universal Design" (adopted by the Committee of Ministers on 12 December 2007). Conceptul Design-ului Universal, transpus în educație, promovează focus-ul atenției pe un design individualizat, personalizat, urmând o abordare holistică cu scopul adaptării la nevoile specifice ale persoanelor cu dizabilități. Această programă s-a construit congruentă cu principiile acestui design, venind ca răspuns la nevoile și particularitățile elevilor cu cerințe educative speciale, accesibilizând procesul educativ și conținutul la particularitățile elevilor, prin această programă se promovează integrarea activă a acestor elevi în viața societății.

<https://www.coe.int/en/web/disability/home>

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în diverse contexte particulare.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei Abilități de comunicare jalonează achizițiile elevului pentru întreg ciclul primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea competențelor de bază. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)
- Citire/ lectură
- Elemente de construcție a comunicării

Sugestiile metodologice includ strategii didactice, proiectarea activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă.

Prezenta programă școlară propune o ofertă *flexibilă*, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui *demers didactic personalizat*, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. Incluziunea clasei pregătitoare în învățământul general și obligatoriu implică o perspectivă nuanțată a curriculumului la acest nivel de vârstă. Este necesară o abordare specifică educației timpurii bazată, în esență, pe *stimularea învățării prin joc*, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului didactic, în funcție de nivelul de achiziții variabile ale elevilor.

Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

Studiul disciplinei Abilități de comunicare, început în clasa pregătitoare, se continuă până în clasa a IV-a și asigură o dezvoltare progresivă a competențelor prin valorificarea experienței specifice vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atiitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

Cunoscut fiind faptul că acești copii își însușesc mai greu și în timp mai îndelungat limbajul sub toate formele sale, prezenta programă școlară are la bază următoarele considerente:

- Competențele generale vor fi formate pe parcursul întregului ciclu primar ;
- Competențele specifice, bine stabilite, vor fi urmărite cu atenție pentru fiecare competență generală;
- Activitățile de învățare propuse pentru formarea fiecărei competențe (sugestii de exerciții/activități) pot conduce la îndeplinirea/atingerea obiectivelor informative, formative pe care le are în vedere profesorul de psihopedagogie specială;
- Profesorul de psihopedagogie specială trebuie să adapteze conținutul învățării la posibilitățile reale de achiziție și comportament ale elevului, asigurând permanent o învățare diferențiată, individualizată, personalizată, oferind acestora posibilitatea de reluare a unor conținuturi;
- Conținuturile învățării au fost grupate pe clasele pregătitoare, I-II și III-IV, respectându-se principiul accesibilității;

Prezenta programă școlară se dorește a fi un instrument de lucru util profesorilor de psihopedagogie specială din învățământul special.

Disciplina *Abilități de comunicare* are valoare instrumentală deosebită pentru elevi, însumând valorificarea experienței lingvistice și cognitive a acestora, dezvoltarea și activizarea vocabularului, precum și cunoașterea/prezentarea unor aspecte din mediul înconjurător sau din experiența proprie.

Preocuparea pentru stimularea comunicării verbale și structurarea ei corespunzător normelor existente este prezentă în întreg procesul educativ și recuperator, indiferent de disciplina școlară, de forma de activitate sau de condițiile în care se desfășoară.

Prezenta programă propusă se adresează elevilor cu deficiență mintală ușoară și moderată, fiind concepută pe ciclul de școlaritate :clasa pregătitoare și clasele I-IV, dorindu-se a fi un instrument viabil, la îndemâna membrilor echipei pluridisciplinare care se ocupă de copilul cu deficiență mintală, în vederea adaptării intervenției la particularitățile psiho-individuale și de vârstă ale acestuia.

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**
- 3. Adaptarea comunicării orale la contexte noi**
- 4. Manifestarea unei atitudini pozitive față de comunicare**

CLASA PREGĂTITOARE

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa pregătitoare

1.1. Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale scurte exprimate de interlocutor

Activități de învățare:

- Ascultarea și identificarea unor semnale sonore (zgomote, sunete, onomatopee);
- Exersarea unor comenzi verbale potrivite la mediu ambiant („Închide ușa!”, „Ordonează obiectele!”, „Mănâncă gustarea!” etc.);
- Ascultarea și înțelegerea unor mesaje accesibile, însoțite de suport obiectual/imagistic;
- Executarea unor comenzi verbale prezentate de adulți sau copii;
- Exerciții de familiarizare cu formule de salut, de solicitare, de prezentare, de permisiune;
- Selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj;
- Aprecierea ca adevărate sau false a unor enunțuri scurte care testează înțelegerea globală a textului audiat;
- Formularea unor răspunsuri/întrebări cu referire la mesajul simplu ascultat;
- Rostirea unor mesaje orale de mică întindere, după model;
- Desprinderea unor informații esențiale dintr-un mesaj ascultat;
- Oferirea de răspunsuri scurte la întrebarea: Despre ce este vorba? (în acest text sau fragment de poveste);
- Reproducerea unor cuvinte sau expresii cu sprijin (fapte de viață, întâmplări);
- Verbalizarea permanentă a activităților realizate în timpul programului de către profesor, împreună cu copilul;
- Audierea unor povestiri simple, ilustrate.

1.2. Selectarea unor informații esențiale din mesaje orale scurte

Activități de învățare:

- Identificarea personajelor/ personajului din poveștile ilustrate;
- Oferirea unor răspunsuri la întrebări de genul: „Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?”;
- Formularea unor întrebări și răspunsuri referitoare la conținutul unui mesaj simplu audiat;
- Oferirea de replici afirmative/negative la enunțuri scurte care vizează diverse informații din text, de tipul: numele greșit al personajului, locul corect în care se petrece acțiunea;
- Identificarea elementelor dintr-un text audiat care se regăsesc într-o ilustrație corespunzătoare textului;
- Îndeplinirea unei instrucțiuni simple;
- Stabilirea de asemănări între personajele și/ sau întâmplările prezentate în povestirile audiate;
- Jocuri de tipul: „Recunoaște povestea și personajul”;
- Participarea la jocuri de grup, ca urmare a înțelegerii regulilor jocului;
- Dramatizări pe diferite teme.

Clasa pregătitoare**1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate**

Activități de învățare:

- Imitarea sunetelor din natură: receptarea și reproducerea de onomatopee produse de diferite obiecte și/ sau de animale (copilul va imita cum face câinele: ham-ham; pisica: miau; telefonul: țrr..., ploaia: pic-pic; alina: zzz..., etc.);
- Discriminarea sunetelor din natură și a sunetelor din cuvinte;
- Rostirea cuvintelor pe silabe, în jocuri, cântece sau numărători ritmate;
- Exerciții de identificare a sunetelor și a poziției lor (inițială) în cuvânt;
- Despărțirea cuvintelor în silabe, numărarea silabelor unui cuvânt și reprezentarea lor prin ridicarea unui deget;
- Stabilirea poziției (inițială) unui sunet în silabă/ cuvânt;
- Enunțarea/enumerarea de cuvinte care încep cu un sunet dat;
- Identificarea, dintr-un șir, a cuvintelor care încep cu un anumit sunet;
- Jocuri ritmate simple (silabe repetitive; cuvinte familiare care rimează; „frământări de limbă”).

1.4. Formarea și exersarea vocabularului în situații de comunicare cunoscute

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor din diverse medii: școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea);
- Jocuri de identificare obiectuală și/ sau imagistică și de denumire corespunzătoare (noțiuni integratoare/ vocabular tematic: „fructe”, „legume”, „culori” etc.);
- Utilizarea corectă a cuvintelor în vorbire și înțelegerea sensului acestora în contextul dat;
- Utilizarea în contexte cunoscute a achizițiilor lexicale noi;
- Repovestirea unor povești simple;
- Dialoguri situaționale („La cumpărături”, „La doctor”; „Să vorbim la telefon!”, „Ziua mea de naștere” etc.);
- Dramatizări pe diferite teme.

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**Clasa pregătitoare****2.1. Dezvoltarea volumului vocabularului**

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea);
- Utilizarea numărului singular și plural în comunicare, fără terminologie: „Eu spun una, tu spui multe!”, „Eu spun multe, tu spui una!”;
- Denumirea și gruparea corectă: ființe, lucruri, fenomene ale naturii (categorizare);
- Verbalizare/ ordonare a unor acțiuni, în special a celor din regimul zilnic;
- Identificarea, denumirea și/sau asocierea unor însușiri ale ființelor și lucrurilor (măr – roșu/verde, mare/mic, dulce/acru etc);
- Denumirea unor stări sufletești pe baza unui suport imagistic(bucurie, tristețe, uimire etc);
- Memorarea unor poezii scurte pentru copii, cântecele, ghicitori;
- Jocuri de tipul: „Să ne imaginăm”; „Ce s-ar întâmpla dacă ...”;
- Recunoașterea unui obiect, prin formularea de întrebări despre caracteristicile acestuia -joc de tipul „Cutiuța fermecată”;
- Discuții privind comportamentul personajelor; evidențierea unor modele de comportament;
- Formularea de mesaje despre sine: nume, vârstă, despre familie, despre animalul preferat, despre culoarea preferată, despre mâncarea preferată etc.

Clasa pregătitoare**2.2. Identificarea sensului cuvintelor dintr-un mesaj**

Activități de învățare:

- Jocuri de asociere a cuvintelor cu obiectul sau imaginea corespunzătoare;
- Jocuri de identificare a cuvintelor noi dintr-un mesaj cu suport imagistic;
- Exerciții de stabilire a sensului cuvintelor noi, prin raportare la context cu suport concret;
- Jocuri de tipul comandă- execuție- redare verbală a acțiunii efectuate- jocuri de pantomimă;
- Exerciții de stabilire a antonimelor fără utilizarea terminologiei.

2.3. Valorificarea achizițiilor din vocabularul propriu în comunicarea cotidiană

Activități de învățare:

- Formularea orală a unor răspunsuri simple la întrebări (cu suport), în diferite contexte sociale;
- Comunicarea prin propoziții simple pe teme cunoscute;
- Cunoașterea și denumirea numelor părinților, colegilor, cadrelor didactice de la clasă și a altor persoane cunoscute;
- Jocuri de rol pe teme cunoscute din viața reală: școală, familie, ziua de naștere, vacanța și petrecerea ei, sărbători religioase, meserii etc;
- Exersarea unor formule de salut, de adresare, prezentare;
- Exersarea unor reguli de comunicare eficientă, civilizată: vorbire pe rând, ascultarea interlocutorului– Exemplu: jocuri de tipul: „Spune și dă mai departe”, „Repetă și continuă”, „Statuile vorbitoare” etc.
- Activități teatrale: teatru de păpuși, marionete.

3. Adaptarea comunicării orale la contexte noi**Clasa pregătitoare****3.1. Formularea opiniilor personale referitoare la situații cunoscute**

Activități de învățare:

- Exerciții –joc: „Acesta sunt eu!”, ”Să facem cunoștință”;
- Dialoguri pe teme cunoscute: ”De la grădiniță la școală”, ”Ce înseamnă să fii școlar?”, ”O zi din viața mea!”;
- Exerciții pentru exprimarea aprobării/dezaprobarii;
- Identificarea unor stări sufletești și expresia figurii, a diferitelor stări emoționale și cauza acestora;
- Exerciții de exprimare a propriei păreri despre un fapt povestit;
- Exerciții-joc de rol, jocuri de simulare;
- Exprimarea propriilor păreri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute.

3.2. Redarea/ reproducerea unor conținuturi simple

Activități de învățare:

- Redarea conținutului unor ilustrații simple cu unul sau două elemente componente (integrare propozițională cu sprijin psihopedagogic);
- Exerciții de ordonare cronologică a unui suport imagistic (3-4 imagini) corespunzător conținutului;

Clasa pregătitoare
<ul style="list-style-type: none"> - Povestire după suport imagistic cu respectarea fidelității și succesiunii cronologice a secvențelor derulate; - Repovestirea unor fragmente din povești/basme audiate; - Reproducerea unui mesaj/text scurt.
<p>3.3. Formarea și exersarea vocabularului specific mediului familiar</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea); - Joc didactic cu vocabular imagistic („Spune ce este!”, „Recunoaște obiectul!”); - Identificarea obiectuală și/sau imagistică și de denumire corespunzătoare (noțiuni integratoare/vocabular tematic: fructe, legume, culori, mijloace de transport, etc.); - Alcătuire de propoziții simple (3-4 cuvinte) cu suport imagistic; - Memorări, recitări simple.

4. Manifestarea unei atitudini pozitive față de comunicare

Clasa pregătitoare
<p>4.1. Manifestarea inițiativei, interesului și cooperării pentru a comunica cu ceilalți</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de imitare a unor acțiuni, persoane, etc.; - Exerciții-joc de expresie verbală de tipul: „Îmi place, nu-mi place”, „Hai să facem o poveste”, „Poveste după imagini”; - Recitarea unor strofe scurte, poezii, cântecele; - Participarea la activități de tipul „Tu ești ecoul meu” (reproducerea unor mesaje formulate de adult sau copii); - Jocuri cu subiecte din viața cotidiană: de-a mama, de-a doctorul; - Dramatizări pe diferite teme cu personaje din basme și povești, de tipul: „Scufița Roșie”, „Cei trei purceluși” etc; - Exerciții-joc de identificare și reproducere a stărilor emoționale, în diverse contexte cunoscute cu suport imagistic.
<p>4.2. Utilizarea unor modalități de comunicare expresivă în situații cunoscute, utilizând variate moduri de exprimare –verbală, nonverbală, muzicală, plastică</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de expresie plastică ex. „Căsuța mea veselă”, „Orarul meu ilustrat”, „Pașaport de vacanță”, „Animalul meu preferat”, etc.; - Jocuri de expresie muzicală ex. „Orchestra celor mici”, „Joc de atenție pe fond muzical”, „Muzica și mișcare”, etc.; - Exerciții-joc de rol pe teme date: „La doctor”, „La telefon”, „În tramvai”; - Dialoguri utilizând marionete/păpuși tip mănușă; - Exerciții-joc de tipul: „Fântâna miraculoasă”, „Zâna cea bună”, „Peștisorul de aur”, etc.
<p>4.3. Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul limbajelor neconvenționale</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unor bilețele cu mesaje diverse, folosind desene/simboluri stabilite anterior;

Clasa pregătitoare

- Exprimarea răspunsului la anumite întrebări cu ajutorul desenului sau prin simboluri, de tipul: "Cum putem arăta ce frumoasă e vara?";
- Etichetarea originală a unor obiecte personale;
- Crearea unor ecusoane personalizate (cu simboluri, cuvinte sau imagini), lucrări colective de tipul: "Trenulețul zilelor săptămânii"(folosind un cod de culori pentru fiecare zi a săptămânii);
- Crearea unui calendar al naturii folosind un cod de culori/simboluri.

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare****Clasa I****1.1. Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale scurte exprimate de interlocutor**

Activități de învățare:

- Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic în contexte cunoscute;
- Exerciții de receptare a unor mesaje vizând comportamentul de ascultător/privitor;
- Exerciții de ascultare și înțelegere a unor mesaje accesibile, însoțite de suport obiectual
- Executarea unor comenzi/instrucțiuni/reguli de joc prezentate de adulți sau copii;
- Rostirea unor mesaje orale de mică întindere, după/fără model;
- Repovestirea cu sprijin a unor fapte de viață, întâmplări;
- Selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj;
- Decodificarea mesajului încifrat în ghicitori;
- Exerciții joc de atenție și comunicare: "Ascultă cu atenție ce a spus!", "Eu sunt ... și îmi place ...", "Doamna spune să...", "Telefonul fără fir", "Aș mânca o portocală";
- Audierea unor povestiri ilustrate.

1.2. Selectarea unor informații esențiale din mesaje orale scurte

Activități de învățare:

- Formularea unor răspunsuri simple referitoare la conținutul unui mesaj/ text audiat;
- Identificarea enunțurilor adevărate/false referitoare la textul audiat;
- Completarea orală a unor enunțuri cu elemente din textul audiat;
- Identificarea elementelor dintr-un text audiat care se regăsesc într-o ilustrație corespunzătoare textului;
- Sesizarea unui element omis din ilustrațiile corespunzătoare unor texte audiate;
- Recunoașterea unor enunțuri care nu se potrivesc ca sens cu un mesaj audiat anterior;
- Numirea personajelor din poveștile sau textele audiate;
- Oferirea unor răspunsuri la întrebări de genul: „Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?”;

1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate

Activități de învățare:

- Imitarea sunetelor din natură: receptarea și reproducerea de prin onomatopee, produse de diferite obiecte și/ sau de animale (copilul va imita cum face câinele: ham-ham; pisica: miau; telefonul: țrr..., ploaia: pic-pic; albina: zzz., etc.);

Clasa I
<ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de pronunție a cuvintelor care încep/se termină/conțin un anumit sunet; - Stabilirea poziției unui sunet în silabă/cuvânt; - Enumerarea/enumerarea de cuvinte care încep cu un sunet dat; - Despărțirea orală a cuvintelor în silabe, cu intonații melodice și însoțite de mișcare; - Analiza și sinteza fonetică a cuvintelor și silabelor simple; - Despărțirea cuvintelor în silabe, numărarea silabelor unui cuvânt și reprezentarea lor prin bătăi din palme; - Stabilirea numărului de cuvinte din propoziție, a silabelor din cuvinte și a sunetelor din silabe.
<p>1.4. Formarea și exersarea vocabularului în situații de comunicare elementare</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și denumirea obiectelor din diverse medii: școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea etc.) și stradal (strada mea, cartierul meu); - Jocuri de identificare obiectuală și/ sau imagistică și de denumire corespunzătoare (noțiuni integratoare/ vocabular tematic: "fructe", "legume", "culori" etc.); - Utilizarea corectă a cuvintelor în vorbire și înțelegerea sensului acestora în contextul dat; - Sesizarea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de contextul în care apar acestea; - Utilizarea în contexte diverse, a achizițiilor lexicale noi; - Jocuri didactice de utilizare a categoriilor semantice: antonime, sinonime, omonime (fără terminologie).

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa I
<p>2.1. Dezvoltarea volumului vocabularului</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea, etc.) și stradal (strada mea, cartierul meu etc.); - Utilizarea numărului singular și plural în comunicare: „Eu spun una, tu spui multe!”, „Eu spun multe, tu spui una!”, etc; - Utilizarea diminutivelor: "Să alintăm cuvintele!"; - Denumirea și gruparea corectă: ființe, lucruri, fenomene ale naturii (categorizare); - Verbalizare/ ordonare a unor acțiuni, în special a celor din regimul zilnic; - Alcătuirea de propoziții cu cuvinte și expresii date; - Memorarea unor poezii scurte pentru copii, proverbe, ghicitori; - Desfășurarea unor activități sub formă de dialog dirijat cu persoane diferite.
<p>2.2. Identificarea sensului cuvintelor dintr-un mesaj</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de asociere a cuvintelor cu obiectul sau imaginea corespunzătoare; - Jocuri de identificare a cuvintelor noi dintr-un mesaj cu sau fără suport; - Jocuri de stabilire a sensului cuvintelor noi, prin raportare la context cu sau fără suport concret;

Clasa I
<ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de tipul comandă- execuție- redare verbală a acțiunii efectuate- jocuri de pantomimă; - Jocuri de stabilire a sinonimelor, antonimelor, omonimelor cuvintelor date, fără utilizarea terminologiei.
<p>2.3.Valorificarea achizițiilor din vocabularul propriu în comunicarea cotidiană</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formularea orală a unor răspunsuri simple la întrebări (cu / fără suport), în diferite contexte sociale; - Comunicarea prin propoziții simple /dezvoltate pe teme cunoscute; - Cunoașterea și denumirea numelor părinților, colegilor, cadrelor didactice de la clasă și a altor persoane cunoscute (director, psiholog, asistent social); - Jocuri de rol pe teme cunoscute din viața reală: școală, familie, ziua de naștere, vacanța și petrecerea ei, sărbători religioase, meserii etc; - Ghicitori și jocuri lexicale; - Povești terapeutice, povești secvențiale, exerciții de povestire a unor situații, Continuă povestea!; - Activități teatrale: teatru de păpuși, teatru de umbre, teatru experiențial etc.

3. Adaptarea comunicării orale la contexte noi

Clasa I
<p>3.1. Formularea opiniilor personale referitoare la situații cunoscute</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții –joc: „Acesta sunt eu!”; - Dialoguri pe teme cunoscute; - Exerciții pentru exprimarea aprobării/dezaprobarii; - Analizarea unor situații concrete/comportamente, acțiuni prezentate în imagini; - Identificarea unor stări sufletești și expresia figurii, a diferitelor stări emoționale și cauza acestora; - Exerciții-joc de rol-jocuri de simulare; - Argumentarea unei acțiuni, a unui comportament, a unei decizii; - Exprimarea propriilor păreri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute.
<p>3.2. Redarea/ reproducerea unor conținuturi simple</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redarea conținutului unor ilustrații de la simplu la complex cu mai multe elemente componente-integrare propozițională cu sprijin psihopedagogic; - Exerciții de ordonare cronologică a unor conținuturi cu sau fără suport imagistic; - Reproducere postauditiție* audieră casetă/software-uri educative; - Povestire după suport imagistic cu respectarea fidelității și succesiunii cronologice a secvențelor derulate.
<p>3.3. Formarea și exersarea vocabularului specific mediului familiar</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea) și stradal (strada mea, cartierul/sectorul); - Joc didactic cu vocabular imagistic („Spune ce este!”, „Recunoaște obiectul!”)-Ioto imagistic pe categorii/inventare de cuvinte familiare;

Clasa I

- Identificarea obiectuală și / sau imagistică și de denumire corespunzătoare (noțiuni integratoare/ vocabular tematic: fructe, legume, culori etc.);
- Integrare propozițională:
 - Alcătuire de propoziții simple și/ sau dezvoltate (3-4 cuvinte) cu imagistic;
- Memorări, recitări simple.

4. Manifestarea unei atitudini pozitive față de comunicare**Clasa I****4.1. Manifestarea inițiativei, interesului și cooperării pentru a comunica cu ceilalți**

Activități de învățare:

- Imitarea unor acțiuni, persoane;
- Exerciții-joc de expresie verbală de tipul: „Hai să facem o poveste”, „Poveste după imagini”, „Mașina de scris”;
- Exerciții-joc de expresie corporală de tipul: „Strada cu surprize”, „Mâinile fermecate”, „Statuile”, „Statuile muzicale”;
- Recitarea unor strofe scurte, poezii hazlii;
- Exerciții-joc cu obiecte animate- fularul este un șarpe, căciula reprezintă un bunic, pălăria o doamnă;
- Identificarea și reproducerea stărilor emoționale, în diverse contexte cu sau fără suport imagistic;
- Jocuri de mimică;
- Exerciții-joc de grup, pe teme date;
- Exerciții joc de tipul „Proba de film”.

4.2. Utilizarea unor modalități de comunicare expresivă în situații cunoscute, utilizând variate moduri de exprimare –verbală, nonverbală, muzicală, plastică

Activități de învățare:

- Exerciții-joc de expresie plastică ex. „Cartea de vizită veselă”, „Pregătire de petrecere”, „Căpcăunul”, „Păpuși de carton”, etc.;
- Exerciții-joc de expresie muzicală ex. „Inventatorul de instrumente”, „Joc de atenție pe fond muzical”, „Hârtia magică”, etc.;
- Exerciții-joc de rol pe teme date: „La magazin”, „La masă”, „În pauza mare”;
- Dialoguri utilizând marionete/păpuși tip mănușă;
- Exerciții-joc de tipul: „Fântâna miraculoasă”, „Zâna cea bună”, „Peștisorul de aur”, etc
- Diferite dramatizări.

4.3. Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul limbajelor neconvenționale

Activități de învățare:

- Scrierea unor bilețele cu mesaje diverse, folosind desene, simboluri (inventate spontan sau stabilite anterior);
- Exprimarea răspunsului la anumite întrebări cu ajutorul desenului sau prin simboluri de tipul: „Cum putem arăta prin scris ce frumoasă e primăvara?”;
- Etichetarea originală a unor obiecte personale;
- Crearea unor ecusoane personalizate (cu simboluri, cuvinte sau imagini);
- Crearea unui orar pe un cod de culori, simboluri;

Clasa I

- Completarea portofoliilor elevilor folosind desene, fotografii, simboluri.

CLASA a II-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare****Clasa a II-a****1.1. Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale exprimate de interlocutor în contexte de comunicare familiare**

Activități de învățare:

- Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic în contexte cunoscute;
- Exerciții de ascultare și înțelegere a unor mesaje simple, însoțite de suport imagistic
- Executarea unor comenzi/instrucțiuni/reguli de joc prezentate de adulți sau copii;
- Repovestirea în mod independent a unor fapte de viață/întâmplări;
- Utilizarea imaginilor pentru indicarea semnificației unui mesaj audiat;
- Formularea de răspunsuri la întrebări;
- Decodificarea mesajului încifrat în ghicitori;
- Audierea unor povestiri cu și fără suport imagistic;
- Secvențierea logică a unei povestiri ilustrată prin 3-4 imagini.

1.2. Selectarea unor informații din mesaje orale exprimate în contexte de comunicare familiare

Activități de învățare:

- Formularea unor enunțuri (1-2 propoziții) pe baza unei imagini date;
- Completarea orală a unor enunțuri cu elemente din textul audiat;
- Sesiizarea unui element omis din ilustrațiile corespunzătoare unor texte audiate;
- Recunoașterea unor enunțuri care nu se potrivesc ca sens cu un mesaj audiat anterior;
- Realizarea corespondenței imagine-cuvânt; cuvânt-imagine;
- Numirea personajelor din poveștile sau textele audiate;
- Oferirea unor răspunsuri la întrebări de genul: „Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?”;
- Identificarea personajelor pozitive/negative din povești;
- Jocuri de tipul: “Recunoaște intrusul”, “Spune ce am greșit”; “Completează propoziția”.

1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în propoziții simple rostite cu claritate

Activități de învățare:

- Exerciții-joc de tipul: “Fazan”; “Găsește cuvinte care încep cu sunetul...”; Găsește cuvinte care încep cu silaba...”;
- Identificarea sunetelor/litere și a poziției lor (inițială, mediană, finală) în cuvânt;
- Despărțirea orală a cuvintelor în silabe însoțite de mișcare;
- Rostirea cuvintelor pe silabe în numărători sau jocuri;
- Stabilirea poziției unui sunet în silabă/cuvânt;
- Stabilirea numărului de cuvinte din propoziție, a silabelor din cuvinte și a sunetelor din silabe;
- Analiza și sinteza fonetică a cuvintelor și silabelor.

Clasa a II-a**1.4. Formarea și exersarea vocabularului în contexte de comunicare familiare**

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor din diverse medii: școlar (Școala noastră, Clasa noastră, Rechizite școlare), mediului familial (Casa noastră, Camera mea etc.) și stradal (Strada mea, Cartierul meu);
- Utilizarea unor exerciții-joc de identificare obiectuală și/ sau imagistică și de denumire corespunzătoare (noțiuni integratoare/ vocabular tematic: "Fructe", "Legume", "Culori" etc.);
- Jocuri de utilizare corectă a cuvintelor în vorbire și de înțelegere a sensului acestora în contextul dat;
- Exerciții pentru sesizarea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de contextul în care apar acestea;
- Utilizarea în contexte diverse, a achizițiilor lexicale noi;
- Jocuri didactice de utilizare a categoriilor semantice: antonime, sinonime, omonime (fără terminologie).

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**Clasa a II-a****2.1. Dezvoltarea volumului vocabularului**

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea, etc.) și stradal (strada mea, cartierul meu etc.);
- Utilizarea numărului singular și plural în comunicare: „Eu spun una, tu spui multe!”, „Eu spun multe, tu spui una!”, etc;
- Utilizarea diminutivelor: "Să alintăm cuvintele!";
- Denumirea și gruparea corectă: ființe, lucruri, fenomene ale naturii (categorizare);
- Verbalizare/ordonare a unor acțiuni, în special a celor din regimul zilnic;
- Identificarea, denumirea și/sau asocierea unor însușiri ale ființelor și lucrurilor (măr – roșu/ verde, mare /mic, dulce/acru etc);
- Denumirea unor stări sufletești (bucurie, tristețe etc);
- Alcătuirea de propoziții cu cuvinte și expresii date;
- Memorarea unor scurte poezii pentru copii (formate dintr-o strofă), proverbe, ghicitori;
- Exerciții de dialog dirijat cu persoane diferite.

2.2. Identificarea sensului cuvintelor dintr-un mesaj

Activități de învățare:

- Asocierea cuvintelor cu obiectul sau imaginea corespunzătoare;
- Identificarea cuvintelor noi dintr-un mesaj cu sau fără suport concret/imagistic;
- Stabilirea sensului cuvintelor noi, prin raportare la context cu sau fără suport concret;
- Jocuri de tipul comandă- execuție- redare verbală a acțiunii efectuate- jocuri de pantomimă;
- Jocuri de stabilire a sinonimelor, antonimelor, omonimelor cuvintelor date, fără utilizarea terminologiei.

Clasa a II-a**2.3. Valorificarea achizițiilor din vocabularul propriu în comunicarea cotidiană**

Activități de învățare:

- Formularea orală a unor răspunsuri simple la întrebări (cu/fără suport), în diferite contexte sociale;
- Comunicarea prin propoziții simple /dezvoltate pe teme cunoscute;
- Cunoașterea și denumirea numelor părinților, colegilor, cadrelor didactice de la clasă și a altor persoane cunoscute (director, psiholog, asistent social);
- Jocuri de rol pe teme cunoscute din viața reală: școală, familie, ziua de naștere, vacanța și petrecerea ei, sărbători religioase, meserii etc;
- Ghicitori și jocuri lexicale;
- Povești terapeutice, povești secvențiale, exerciții de povestire a unor situații, „Continuă povestea!”;
- Activități teatrale: teatru de păpuși, teatru de umbre.

3. Adaptarea comunicării orale la contexte noi**Clasa a II-a****3.1. Formularea opiniilor personale referitoare la situații specifice**

Activități de învățare:

- Exerciții –joc: „Acesta sunt eu!”, „Acesta este colegul meu”;
- Dialoguri pe teme și situații cunoscute;
- Exerciții pentru exprimarea aprobării-dezaprobarii;
- Analizarea unor situații concrete/comportamente, acțiuni prezentate cu sau fără suport imagistic;
- Identificarea unor stări sufletești și expresia figurii, a diferitelor stări emoționale și cauza acestora;
- Exerciții-joc de rol-jocuri de simulare;
- Argumentarea unei acțiuni, a unui comportament, a unei decizii;
- Exprimarea propriilor păreri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute.

3.2. Redarea/ reproducerea unor conținuturi specifice

Activități de învățare:

- Redarea conținutului unor ilustrații de la simplu la complex cu mai multe elemente componente-integrare propozițională cu sprijin psihopedagogic;
- Exerciții de ordonare cronologică a unor conținuturi cu sau fără suport imagistic;
- Reproducere postauditive (audieră casetă/software-uri educative);
- Povestire cu sau fără suport imagistic cu respectarea fidelității și succesiunii cronologice a secvențelor derulate.

3.3. Formarea și exersarea vocabularului specific mediului familiar

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar („Școala noastră”, „Clasa noastră”, „Rechizite școlare”), mediului familial („Casa noastră”, „Camera mea”) și stradal („Strada mea”, „Cartierul/sectorul meu” etc.);
- Joc didactic cu vocabular imagistic („Spune ce este!”, „Recunoaște obiectul!”)-loto imagistic pe categorii/inventare de cuvinte familiare;
- Identificarea obiectuală și/sau imagistică și de denumire corespunzătoare (noțiuni integratoare/ vocabular tematic: fructe, legume, culori etc.);

Clasa a II-a

- Integrare propozițională:
- Alcătuire orală de propoziții simple și/ sau dezvoltate (3-4 cuvinte) cu sau fără suport imagistic;
- Memorări, recitări simple.

4. Manifestarea unei atitudini pozitive față de comunicare**Clasa a II-a****4.1. Manifestarea inițiativei, interesului și cooperării pentru a comunica cu ceilalți**

Activități de învățare:

- Exerciții-joc de imitare a unor acțiuni, persoane, etc;
- Exerciții-joc de expresie verbală ex. „Hai să facem o poveste”, „Poveste după imagini”, „Mașina de scris”, etc;
- Exerciții-joc de expresie corporală ex. „Strada cu surprize”, „Măinile fermecate”, „Statuile”, „Statuile muzicale”;
- Recitarea unor strofe scurte, poezii hazlii;
- Exerciții-joc cu obiecte animate- fularul este un șarpe, căciula reprezintă un bunic, pălăria o doamnă;
- Identificare și reproducere a stărilor emoționale, în diverse contexte cu sau fără suport imagistic;
- Jocuri de mimică;
- Exerciții-joc de grup, pe teme date, pe teme alese;
- Exerciții joc de tipul „Proba de film”.

4.2. Utilizarea unor modalități de comunicare expresivă în situații specifice, utilizând variate moduri de exprimare –verbală, nonverbală, muzicală, plastică

Activități de învățare:

- Exerciții-joc de expresie plastică ex. „Cartea de vizită veselă”, „Pregătire de petrecere”, „Căpcăunul”, „Păpuși de carton”, etc;
- Exerciții-joc de expresie muzicală ex. „Inventatorul de instrumente”, „Joc de atenție pe fond muzical”, „Hârtia magică”, etc;
- Exerciții-joc de rol pe teme date: „La magazin”, „La masă”, „În pauza mare”;
- Dialoguri utilizând marionete/păpuși tip mănușă;
- Exerciții-joc de tipul „Fântâna miraculoasă”, „Zâna cea bună”, „Peștisorul de aur”, etc.;
- Diferite dramatizări.

4.3 Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul limbajelor neconvenționale

Activități de învățare:

- „Scrierea” unor bilețele cu mesaje diverse, folosind desene, simboluri (inventate sau stabilite anterior);
- Exprimarea răspunsului la anumite întrebări cu ajutorul desenului sau prin simboluri de tipul: „Cum putem arăta prin scris ce frumoasă e primăvara?”;
- Etichetarea originală a unor obiecte personale;
- Crearea unor ecusoane personalizate (cu simboluri, cuvinte sau imagini);
- Crearea unui orar pe un cod de culori, simboluri;
- Completarea portofoliilor elevilor folosind desene, fotografii, simboluri.

CLASA a III-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a
<p>1.1. Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale exprimate de interlocutor în contexte de comunicare pe teme accesibile</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic (diferențieri auditive: zgomote, onomatopee, sunete emise de diverse surse în contexte specifice); - Exerciții de formare a comportamentului de auditor (exerciții-tip postauditie privind punerea în corespondență cuvânt - obiect- imagine și enunț scurt- imagine - acțiune); - Formularea de răspunsuri la întrebări; - Desprinderea ideii principale dintr-un mesaj oral; - Repovestirea în mod independent a unor fapte de viață/întâmplări; - Utilizarea imaginilor pentru indicarea semnificației unui mesaj audiat; - Exerciții-dialog: elev-elevi, elev-profesor, profesor – elevi, pe teme accesibile (joc de rol „La piață”, „La doctor”, „La farmacie”, etc); - Decodificarea mesajului din ghicitori; - Selectarea unor enunțuri/imagini corespunzătoare subiectului unui text audiat; - Secvențierea logică a unei povestiri ilustrată prin 4-5 imagini.
<p>1.2. Selectarea unor informații din mesaje orale exprimate în contexte de comunicare pe teme accesibile</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formularea unor enunțuri (3-4 propoziții) pe baza unei imagini date; - Modificarea sensului unui enunț; - Atribuirea unor calități/defecte unor personaje pozitive/negative; - Schimbarea finalului unor povestiri; - Utilizarea unor cuvinte noi în contexte diferite; - Sesizarea unui element omis din ilustrațiile corespunzătoare unor texte audiate; - Recunoașterea unor enunțuri care nu se potrivesc ca sens cu un mesaj audiat anterior; - Realizarea corespondenței: enunț-imagine, imagine-enunț; - Numirea personajelor din poveștile sau textele audiate; - Oferirea unor răspunsuri la întrebări de genul: „Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?”; - Stabilirea de asemănări/deosebiri între personajele și/sau întâmplările prezentate în povestirile audiate; - Identificarea personajelor pozitive/negative din povești; - Jocuri de tipul: “Ce nu se potrivește!”, “Spune cum e mai bine!”, “Continuă povestea!”.
<p>1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în propoziții dezvoltate rostite cu claritate</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea sunetelor/literelor și a poziției lor (inițială, mediană, finală) în cuvânt;

Clasa a III-a

- Exerciții-joc de tipul: "Fazan"; "Găsește cuvinte care încep cu sunetul..."; Găsește cuvinte care încep cu silaba...";
- Delimitarea cuvintelor în propoziție;
- Exerciții de realizare a unor propoziții dezvoltate conținând 3 sau mai multe cuvinte;
- Jocuri ritmate (cuvinte familiare care rimează; „frământări de limbă”);
- Jocuri de pronunție a cuvintelor care încep/ se termină/ conțin un anumit sunet;
- Despărțirea orală a cuvintelor în silabe însoțite de mișcare;
- Analiza și sinteza fonetică a cuvintelor și silabelor;
- Pronunțarea cuvintelor pe silabe în numărători sau jocuri;
- Stabilirea numărului de cuvinte din propoziție, a silabelor din cuvinte și a sunetelor din silabe;

1.4. Formarea și exersarea vocabularului în situații de comunicare pe teme accesibile

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor din diverse medii: școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea etc.) și stradal (strada mea, cartierul meu);
- Utilizarea corectă a cuvintelor în vorbire și înțelegerea sensului acestora în contextul dat;
- Sesizarea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de contextul în care apar acestea;
- Utilizarea în contexte de comunicare specifice a achizițiilor lexicale noi;
- Stabilirea corectă a ordinii cuvintelor date în propoziție;
- Identificarea cuvintelor noi dintr-un mesaj oral (cu /fără suport);
- Exerciții-joc de stabilire a sensului cuvintelor noi, prin raportare la context (cu /fără suport concret);
- Jocuri didactice de utilizare a categoriilor semantice: antonime, sinonime, omonime (fără terminologie).

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**Clasa a III-a****2.1. Dezvoltarea volumului vocabularului**

Activități de învățare:

- Redarea unui mesaj prin utilizarea altor modalități de exprimare (desen, mimă, etc);
- Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea, etc) și stradal (strada mea, cartierul meu etc.);
- Utilizarea numărului singular și plural în comunicare: „Eu spun una, tu spui multe!”, „Eu spun multe, tu spui una!”, etc;
- Utilizarea diminutivelor: ”Să alintăm cuvintele!”, ”Copiii cuvintelor” etc.;
- Denumirea și gruparea corectă: ființe, lucruri, fenomene ale naturii (categorizare);
- Verbalizare/ ordonare a unor acțiuni, în special a celor din regimul zilnic;
- Denumirea unor stări sufletești (bucurie, tristețe, umire, dezamăgire, furie, etc);
- Alcătuirea de propoziții cu cuvinte și expresii date;
- Memorarea unor poezii scurte pentru copii, proverbe, ghicitori;
- Desfășurarea unor activități sub formă de dialog dirijat cu persoane diferite;

Clasa a III-a
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc pentru stabilirea momentelor desfășurării unor acțiuni (“Ieri, azi, mâine” etc); - Modificarea sensului unui enunț prin eliminarea, înlocuirea sau adăugarea unui cuvânt; - Eliminarea unui cuvânt care nu se potrivește ca înțeles cu o serie de cuvinte (cu /fără suport concret); - Realizarea corespondenței între diverse noțiuni integratoare (obiecte de uz casnic, de îmbrăcăminte, meserii, animale etc) și utilitatea acestora (ex.”Toate fructele din coș “, “La ce folosește?”, “Ce poți face cu..?” etc.).
<p>2.2. Identificarea sensului mesajelor în diferite contexte de comunicare</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de asociere a cuvintelor în diferite contexte de comunicare; - Jocuri de identificare a cuvintelor noi dintr-un mesaj cu sau fără suport; - Jocuri de stabilire a sensului cuvintelor noi, prin raportare la context cu sau fără suport concret; - Jocuri de tipul comandă- execuție- redare verbală a acțiunii efectuate- jocuri de pantomimă; - Povestirea și repovestirea unor fapte concrete / povestiri cu tâlc; - Construirea corectă a unor enunțuri, cu sau fără suport imagistic în diverse context de comunicare; - Stabilirea corespondenței conținuturilor unor enunțuri verbale cu situația data.
<p>2.3. Valorificarea achizițiilor din vocabularul propriu în situații de comunicare variate</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizarea și verbalizarea unei acțiuni (ex.”Plec la școală..”, “Plec în vacanță” etc); - Descrierea unor obiecte prin enumerarea caracteristicilor (ex.”Cutia cu surprize”); - Formularea orală a unor răspunsuri la întrebări (cu/fără suport), în diferite contexte sociale; - Comunicarea prin propoziții dezvoltate pe teme cunoscute; - Cunoașterea și denumirea numelor părinților, colegilor, cadrelor didactice de la clasă și a altor persoane cunoscute (director, psiholog, asistent social); - Jocuri de rol pe teme cunoscute din viața reală: școală, familie, ziua de naștere, vacanța și petrecerea ei, sărbători religioase, meserii, etc; - Ghicitori și jocuri lexicale; - Povești terapeutice, povești secvențiale, exerciții de povestire a unor situații; - Activități teatrale: teatru de păpuși, teatru de umbre.

3. Adaptarea comunicării orale la contexte noi

Clasa a III-a
<p>3.1. Formularea opiniilor personale referitoare la situații specifice</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții –joc: „Acesta sunt eu!”, „Cum sunt eu?”; - Dialoguri pe teme date; - Exerciții de argumentare a unor opinii personale; - Analizarea unor situații concrete/comportamente/acțiuni raportate la propria persoană; - Identificarea unor stări sufletești și expresia figurii, a diferitelor stări emoționale și cauza acestora(ex.”Prima impresie”, “Cum mă simt azi?”, “Joc de cărți cu fețe umane” etc.);

Clasa a III-a
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de rol-jocuri de simulare; - Argumentarea unei acțiuni, a unui comportament, a unei decizii; - Exprimarea propriilor păreri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute.
<p>3.2. Redarea/ reproducerea unor conținuturi specifice</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redarea conținutului unor mesaje, de la simplu la complex, cu mai multe elemente componente-integrare propozițională cu sprijin psihopedagogic; - Exerciții de ordonare cronologică a unor conținuturi pentru redarea corectă a unui text; - Exerciții de (re)povestire a unei situații, poveste (cu /fără sprijin); - Reproducere postaudiție* audiere casetă/software-uri educative; - Povestire după un plan de idei cu respectarea fidelității și succesiunii cronologice a secvențelor derulate.
<p>3.3. Formarea și exersarea vocabularului specific mediului ambiant</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului ambiant; - Joc didactic de dezvoltare a vocabularului, de tipul: loto verbal pe categorii/inventare de cuvinte familiare; - Identificarea unor noțiuni integratoare simple/ vocabular tematic; - Integrare propozițională; - Alcătuire de propoziții dezvoltate (3-4 cuvinte) cu sau fără suport imagistic; - Memorări, recitări simple.

4. Manifestarea unei atitudini pozitive față de comunicare

Clasa a III-a
<p>4.1. Manifestarea inițiativei, interesului și cooperării pentru a comunica cu ceilalți</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de expresie verbală ex. "Hai să facem o poveste", „Poveste după imagini”, „Mașina de scris”; - Exerciții-joc de expresie corporală (ex. Jocuri de rol, activități teatrale, scurte scenete, etc) - Recitarea a unor poezii scurte, poezii hazlii; - Exerciții-joc de identificare și reproducere a stărilor emoționale, în diverse contexte cu sau fără suport imagistic; - Jocuri de mimă, pantomimă, interactive, etc; - Exerciții-joc de grup, pe teme date.
<p>4.2. Utilizarea unor modalități de comunicare expresivă în situații specifice, utilizând variate moduri de exprimare –verbală, nonverbală, muzicală, plastică</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de expresie plastică, de tipul: „Roata emoțiilor”; - Jocuri de captare a atenției pe fond muzical; - Exerciții-joc de rol pe teme date: „În mijloacele de transport”, „La librărie”, „În pauza mare”; - Dialoguri utilizând marionete/păpuși tip mănușă (teatru de păpuși);

Clasa a III-a
<ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de modificare a poveștilor audiate: schimbarea succesiuni evenimentelor, modificarea finalului, introducerea unor personaje, etc; - Alcătuirea unor enunțuri orale și/sau crearea de povești orale pronind de la idei/imagini date sau desene realizate de copii; - Conversații de grup pe baza unui text audiat sau a unei imagini.
<p>4.3 Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul diferitelor tipuri de limbaj (oral și scris)</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Scrierea unor bilețele cu mesaje diverse, folosind cuvinte (inventate spontan sau stabilite anterior); - Exprimarea răspunsului la anumite întrebări prin realizarea unor compuneri scurte; - Completarea portofoliilor elevilor folosind desene, fotografii, simboluri, fișe de lucru de tipul: "Completează propoziția!", "Continuă povestea", "Harta poveștii"; - Prezentarea /reprezentarea unor obiecte, activități familiare (cunoscute) prin diverse metode de comunicare (oral, scris, desen); - Exerciții-joc de corectare a răspunsurilor greșite (ex.cățelul zboară, rândunica înoată etc).

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a IV-a
<p>1.1. Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale exprimate de interlocutor în contexte de comunicare variate</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Completarea unor mesaje orale scurte, pentru obținerea mai multor informații în contexte variate; - Joc de rol cu imitarea unor acțiuni/ simularea unei convorbiri telefonice (roluri situaționale) - Formularea unor răspunsuri/întrebări cu referire la mesajul audiat; - Identificarea unor acțiuni după imagini, situații concrete, jocuri de mimică; - Exerciții-dialog: elev-elevi, elev-profesor, profesor – elevi, pe teme variate (joc de rol> "La gară", "La teatru", "La bancă", etc); - Desprinderea ideii principale dintr-un mesaj oral; - Selectarea unor enunțuri/imagini corespunzătoare subiectului unui text audiat; - Audierea unor povești, povestiri, basme, poezii, fabule; - Secvențierea logică a unei povestiri ilustrată prin 5-6 imagini; - Discuții libere pe teme date.
<p>1.2. Selectarea unor informații din mesaje orale exprimate în contexte de comunicare variate</p> <p>Activități de învățare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formularea unor enunțuri (5-6 propoziții) pe baza unei imagini date; - Modificarea sensului unui enunț; - Atribuirea unor calități/defecte unor personaje pozitive/negative; - Schimbarea finalului unor povestiri; - Utilizarea unor cuvinte noi în contexte diferite;

Clasa a IV-a

- Sesizarea unui element omis din ilustrațiile corespunzătoare unor texte audiate;
- Recunoașterea unor enunțuri care nu se potrivesc ca sens cu un mesaj audiat anterior;
- Realizarea corespondenței text-imagie; imagine-text;
- Oferirea unor răspunsuri la întrebări de genul: „Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?”;
- Stabilirea de asemănări/deosebiri între personajele și/sau întâmplările prezentate în povestirile audiate;
- Identificarea personajelor principale/secundare, pozitive/negative din poveștile sau textele audiate;
- Repovestirea unui text cu și fără suport imagistic.
- Jocuri de tipul: „Ce s-ar fi întâmplat dacă...”
- Desprinderea moralei din povești, fabule

1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în texte

Activități de învățare:

- Identificarea sunetelor și a poziției lor (inițială, mediană, finală) în cuvânt;
- Jocuri de pronunție/enunțare a cuvintelor care încep/ se termină/ conțin un anumit sunet;
- Despărțirea cuvintelor în silabe, numărarea silabelor unui cuvânt și reprezentarea lor prin semne;
- Pronunțarea cuvintelor pe silabe în numărători sau jocuri;
- Delimitarea cuvintelor în propoziție;
- Exerciții de realizare a unor propoziții dezvoltate conținând mai mult de 3 cuvinte;
- Jocuri ritmate (cuvinte familiare care rimează; „frământări de limbă”)
- Stabilirea numărului de cuvinte din propoziție, a silabelor din cuvinte și a sunetelor din silabe;
- Analiza și sinteza fonetică a cuvintelor și silabelor;
- Desfășurarea unor exerciții de integrare propozițională: completarea de propoziții lacunare și alcătuirea de propoziții simple fără suport obiectual cu cuvinte date.

1.4. Formarea și exersarea vocabularului în situații de comunicare variate

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor din diverse medii: școlar (școala noastră, clasa noastră, rechizite școlare), mediului familial (casa noastră, camera mea etc.) și stradal (strada mea, cartierul meu);
- Utilizarea corectă a cuvintelor în vorbire și înțelegerea sensului acestora în contextul dat;
- Sesizarea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de contextul în care apar acestea;
- Utilizarea în contexte de comunicare specifice a achizițiilor lexicale noi;
- Stabilirea corectă a ordinii cuvintelor date în propoziție;
- Identificarea cuvintelor noi dintr-un mesaj oral fără suport;
- Exerciții-joc de stabilire a sensului cuvintelor noi, prin raportare la context fără suport concret;
- Jocuri didactice de utilizare a categoriilor semantice: antonime, sinonime cu terminologie.

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a IV-a

2.1. Dezvoltarea vocabularului

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului ambiant;
- Utilizarea numărului singular și plural în comunicare cu terminologie: „Punem cuvintele la plural!, Spunem pluralul cuvântului...”, etc;
- Introducerea noțiunii de câmp lexical fără terminologie;
- Denumirea și gruparea corectă: ființe, lucruri, fenomene ale naturii (categorizare);
- Verbalizare/ ordonare a unor acțiuni, în special a celor din regimul zilnic;
- Denumirea unor stări sufletești (bucurie, tristețe, umire, dezamăgire, furie, etc);
- Alcătuirea de propoziții cu cuvinte și expresii date;
- Memorarea unor poezii pentru copii, proverbe, ghicitori;
- Desfășurarea unor activități sub formă de dialog dirijat cu persoane diferite;
- Exerciții-joc pentru stabilirea momentelor desfășurării unor acțiuni (“Ieri, azi, mâine” etc);
- Modificarea sensului unui enunț prin eliminarea, înlocuirea sau adăugarea unui cuvânt;
- Eliminarea unui cuvânt care nu se potrivește ca înțeles cu o serie de cuvinte (cu /fără suport concret);
- Realizarea corespondenței între diverse noțiuni integratoare (obiecte de uz casnic, de îmbrăcăminte, meserii, animale etc) și utilitatea acestora (ex.”Toate fructele din coș “, “La ce folosește?”, “Ce poți face cu..?” etc.).

2.2. Identificarea sensului mesajelor în diferite contexte de comunicare

Activități de învățare:

- Jocuri de asociere a cuvintelor în diferite contexte de comunicare;
- Jocuri de identificare a cuvintelor noi dintr-un mesaj fără suport;
- Jocuri de stabilire a sensului cuvintelor noi, prin raportare la context fără suport concret;
- Jocuri de tipul comandă- execuție- redare verbală a acțiunii efectuate- jocuri de rol;
- Povestirea și repovestirea unor fapte concrete/povestiri cu tâlc;
- Construirea corectă a unor enunțuri fără suport imagistic în diverse context de comunicare;
- Stabilirea corespondenței conținuturilor unor enunțuri verbale cu situația data.

2.3. Familiarizarea și utilizarea corectă a cuvintelor și expresiilor învățate

Activități de învățare:

- Organizarea și verbalizarea unei acțiuni (ex.”Plec la școală..”, “Plec în vacanță” etc);
- Descrierea unor obiecte prin enumerarea caracteristicilor (ex.”Cutia cu surprize”);
- Formularea orală a unor răspunsuri la întrebări fără suport, în diferite contexte sociale;
- Comunicarea prin propoziții dezvoltate pe teme cunoscute;
- Cunoașterea și denumirea numelor părinților, colegilor, cadrelor didactice de la clasă și a altor persoane cunoscute (director, psiholog, asistent social);
- Jocuri de rol pe teme cunoscute din viața reală: școală, familie, ziua de naștere, vacanța și petrecerea ei, sărbători religioase, meserii, etc;
- Ghicitori și jocuri lexicale;

Clasa a IV-a

- Povești terapeutice, povești secvențiale, exerciții de povestire a unor situații;
- Activități teatrale: teatru de păpuși, teatru de umbre.

3. Adaptarea comunicării orale la contexte noi**Clasa a IV-a****3.1. Formularea opiniilor personale referitoare la diferite situații**

Activități de învățare:

- Exerciții –joc: „Acesta sunt eu!”, „Cum sunt eu?”;
- Dialoguri pe teme date;
- Exerciții de argumentare a unor opinii personale;
- Analizarea unor situații concrete/comportamente/acțiuni raportate la cei din jur;
- Identificarea unor stări sufletești și expresia figurii, a diferitelor stări emoționale și cauza acestora (ex. „Prima impresie”, „Cum mă simt azi?”, „Joc de cărți cu fețe umane” etc.);
- Exerciții-joc de rol-jocuri de simulare;
- Argumentarea unei acțiuni, a unui comportament, a unei decizii;
- Exprimarea propriilor păreri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute.

3.2. Redarea/ reproducerea unor conținuturi diferite

Activități de învățare:

- Redarea conținutului unor texte/ povestiri scurte, de la simplu la complex, cu mai multe elemente componente-integrare propozițională cu sprijin psihopedagogic;
- Exerciții de ordonare cronologică a unor conținuturi pentru redarea corectă a unui text;
- Exerciții de (re)povestire a unei situații, poveste fără sprijin;
- Reproducere postauditiție* audiere casetă/software-uri educative;
- Povestire după un plan de idei cu respectarea fidelității și succesiunii cronologice a secvențelor derulate.

3.3. Formarea și exersarea vocabularului specific mediului ambiant

Activități de învățare:

- Identificarea și denumirea obiectelor ce aparțin mediului ambiant;
- Joc didactic de dezvoltare a vocabularului, de tipul: loto verbal pe categorii/inventare de cuvinte familiare;
- Identificarea unor noțiuni integratoare complexe/vocabular tematic;
- Integrare propozițională;
- Alcătuire de propoziții dezvoltate (3-4 cuvinte) fără suport imagistic;
- Memorări, recitări simple.

4. Manifestarea unei atitudini pozitive față de comunicare**Clasa a IV-a****4.1. Manifestarea inițiativei, interesului și cooperării pentru a comunica cu ceilalți**

Activități de învățare:

- Exerciții-joc de expresie verbală ex. „Hai să facem o poveste”, „Poveste după imagini”, „Mașina de scris”;

Clasa a IV-a

- Exerciții-joc de expresie corporală (ex. jocuri de rol, activități teatrale, scurte scenete, etc)
- Recitarea a unor poezii scurte, poezii hazlii;
- Exerciții-joc de identificare și reproducere a stărilor emoționale, în diverse contexte cu sau fără suport imagistic;
- Jocuri de mimă, pantomimă, interactive, etc;
- Exerciții-joc de grup, pe teme date.

4.2. Utilizarea unor modalități de comunicare expresivă în diverse situații, utilizând variate moduri de exprimare –verbală, nonverbală, muzicală, plastică

Activități de învățare:

- Exerciții-joc de expresie plastică, de tipul: "Roata emoțiilor".;
- Jocuri de captare a atenției pe fond muzical;
- Exerciții-joc de rol pe teme date: „În mijloacele de transport”, „La librărie”, „În pauza mare”;
- Dialoguri utilizând marionete/păpuși tip mănușă(teatru de păpuși);
- Jocuri de modificare a poveștilor audiate: schimbarea succesiunii evenimentelor, modificarea finalului, introducerea unor personaje, etc;
- Alcătuirea unor enunțuri orale și/sau crearea de povești orale pornind de la idei/imagini date sau desene realizate de copii;
- Conversații de grup pe baza unui text audiat sau a unei imagini.

4.3 Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul diferitelor tipuri de limbaj (oral și scris)

Activități de învățare:

- Scrierea unor bilețele cu mesaje diverse, folosind cuvinte (inventate spontan sau stabilite anterior);
- Exprimarea răspunsului la anumite întrebări prin realizarea unor compuneri scurte;
- Completarea portofoliilor elevilor folosind desene, fotografii, simboluri, fișe de lucru de tipul: "Completează propoziția!", "Continuă povestea", "Harta poveștii";
- Prezentarea /reprezentarea unor obiecte, activități familiare (cunoscute) prin diverse metode de comunicare (oral, scris, desen);
- Exerciții-joc de corectare/autocorectare a răspunsurilor greșite (ex.cățelul zboară, rândunica înoată etc).

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasele pregătitoare-IV
I. Receptarea mesajului oral	<p>a. Reguli de vorbire eficientă:</p> <ul style="list-style-type: none"> -formule politicoase de adresare, vorbirea pe rând, -ascultarea interlocutorului, păstrarea ideii; -mesaje orale scurte (ascultare, percepere, înțelegere, reproducere); <li style="padding-left: 20px;">propoziția simplă; -limbaj mimico-gestual. <p>b. Forme ale discursului oral</p> <ul style="list-style-type: none"> -asocieri obiect – imagine – cuvânt; -inventar de cuvinte de cuvinte familiare/ vocabular tematic (schemă corporală, fructe, legume, culori, animale etc.).
II. Exprimarea orală și comunicarea independentă	<p>a. Activități de îmbogățire a vocabularului - Noțiuni de vocabular:</p> <ul style="list-style-type: none"> -schemă corporală, lateralitate, locații spațiale; -mediul școlar - obiectele școlarului; -sănătatea, obiecte de igienă personală, reguli de igienă; -casa și obiecte specifice din locuință; -obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte; -legume, zarzavaturi, fructe, flori cunoscute; -alimente, dulciuri, băuturi răcoritoare; -animale, păsări din țara noastră și din alte regiuni; -jocuri - jucării; -mijloace de transport (pe uscat, pe apă), reguli elementare de circulație; zilelele săptămânii, lunile anului, anotimpurile (denumire, caracteristici, activități specifice); -familia, membrii familiei; -sărbători, semnificația unor zile; -meserii, ocupații. <p>b. Cuvântul. Propoziția/ Enunțul</p> <ul style="list-style-type: none"> -jocuri pentru dezvoltarea auzului fonematic și a atenției auditive; -mesaje orale scurte: ascultare/ percepere/ înțelegere/ reproducere; -sensul cuvintelor în funcție de un context dat; -semnificația globală a unui mesaj audiat; -pronunția de cuvinte, cu preluare de model (vorbirea reflectată); -propoziția simplă și dezvoltată (vorbire reflectată și/ sau independentă); -intonarea propozițiilor enunțiative și interogative. <p>c. Exersarea vorbirii dialogate – Dialogul</p> <ul style="list-style-type: none"> -dialog dirijat cu diferite persoane; -formule elementare de inițiere și încheiere a dialogului;

Domenii de conținut	Clasele pregătitoare-IV
	<p>-participarea la realizarea unor situații de comunicare dialogată despre viața de școlar, despre familie, despre participarea elevilor la joc (în calitate de vorbitor și ascultător) ;</p> <p>-oferirea unor informații despre: identitatea proprie, desene animate, filme pentru copii, viața de școlar, familie, prieteni, colegi de clasă, reguli de circulație, mediul social și natural apropiat, igiena personală;</p>
<p>III. Adaptarea comunicării și consolidarea atitudinii pozitive privind comunicarea</p>	<p>-dezvoltarea vocabularului prin jocuri și exerciții;</p> <p>-sesizarea sensului cuvintelor dintr-un mesaj;</p> <p>-activizarea vocabularului elevului în comunicarea cotidiană;</p> <p>-povești terapeutice, povești raționale pentru copii, povești cu tâlc și povești fără final;</p> <p>-exerciții –joc cu marionete, păpuși.</p> <p>1. Adaptarea comunicării orale la contexte noi</p> <p>-inițierea sau încheierea unui schimb verbal;</p> <p>-identificarea unei persoane/a unui obiect;</p> <p>- formularea unor întrebări și răspunsuri;</p> <p>- exerciții-joc de exersare a exprimării opiniei personale;</p> <p>-oferirea unor informații despre identitatea proprie și despre identitatea membrilor familiei;</p> <p>- dialogul situațional;</p> <p>- exerciții-joc de atenție, mișcare și comunicare;</p> <p>-utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare.</p> <p>2. Consolidarea unei atitudini pozitive față de comunicare</p> <p>-dialoguri utilizând marionete/păpuși;</p> <p>-dramatizări;</p> <p>- exerciții și jocuri de expresie verbală;</p> <p>- exerciții și jocuri de expresie corporală;</p> <p>- exerciții și jocuri de expresie plastică;</p> <p>- exerciții și jocuri de expresie muzicală;</p> <p>- exerciții –joc cu obiecte animate;</p> <p>- jocuri de rol pe teme date.</p>

NOTĂ: Conținuturile sunt subordonate competențelor generale și specifice. Ele asigură resurse pentru dezvoltarea capacității de receptare și exprimare a mesajelor orale pe elemente ce țin de învățarea unor tehnici și instrumente de lucru la clasă.

La clasele III-IV, unele conținuturi sunt o extindere și dezvoltare a temelor realizate în clasele anterioare (pregătitoare, I-II)

Sugestii metodologice

Prin reluări succesive și prin utilizarea obiectelor, copilul ajunge să se corecteze singur, pe măsura ce sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestor discipline.

Copilul va învăța, prin metode adecvate vârstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă de vârstă și pentru a face față cu succes

cerințelor școlare. La acest nivel de vârstă, cadrul didactic va urmări sistematic realizarea unor conexiuni între toate disciplinele prevăzute în schema orară a clasei respective, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Particularitățile de vârstă și cele individuale ale elevilor cu cerințe educative speciale impun un anumit specific predării. Pentru organizarea demersului didactic, oferim câteva sugestii metodologice pentru realizarea/ organizarea lecțiilor:

- trezirea interesului copilului pentru activitate prin inserarea unor jocuri, ghicitori, cântecele în cadrul unor discuții introductive;
- intuirea de imagini corespunzătoare subiectului/ textului lecției asigurând contextul pentru participarea activă și spontană, individuală și/sau în grup a elevilor;
- activități aplicative cu manipulare de material concret-intuitiv cu scopul însușirii temeinice a noțiunilor vehiculate;
- folosirea suportului imagistic al textului ca bază pentru realizarea diferitor activități aplicative;
- alternarea unor metode variate în scopul formării deprinderilor de exprimare corectă, conștientă, cursivă și expresivă;
- încurajarea permanentă a elevilor prin oferirea unor feedback-uri verbale, în vederea menținerii în activitate și a creșterii motivației pentru învățare;
- alternarea unor metode de evaluare formale (standardizate și nestandardizate), cu cele non- formale (prin activități extracurriculare) și/ sau informale (particularizate pe activitățile cotidiene ale copilului).

Această etapă de școlaritate reprezintă un moment important pentru stimularea flexibilității gândirii, precum și a creativității elevului.

În acest sens, cadrul didactic va insista pe trezirea interesului copilului pentru această disciplină și pentru dezvoltarea încrederii în sine. Astfel, **jocul didactic** va predomina, asigurând contextul pentru participarea activă, individuală și în grup, care să permită exprimarea liberă a propriilor idei și sentimente. Tot ceea ce se întâmplă la ora de Abilități de comunicare ar trebui să se deruleze sub forma unor suite de jocuri sau antrenamente amuzante, atât în cazul clasei pregătitoare, cât și în cazul claselor I-IV.

Activitatea didactică se va desfășura într-o interacțiune permanentă cu copiii, astfel încât să răspundă intereselor acestora. Copiii vor fi stimulați să întrebe, să intervină, să aibă inițiativă, să exprime idei și sentimente despre ceea ce învață.

O altă sugestie metodologică se referă la **folosirea nonverbalului** pentru intuirea conceptelor, fie că este vorba de nume de obiecte sau de acțiuni, fie că este vorba de filtre de comunicare de tipul funcțiilor limbii/actelor de vorbire. Dacă profesorul mimează acțiunea de a se ridica/ sta jos atunci când enunță aceste activități, pentru elev va fi mult mai clar despre ce este vorba. În același context, învățarea va fi facilitată dacă elevii sunt stimulați să combine verbalul, ceea ce au receptat sau ceea ce exprimă cu limbajul corporal, vizual sau muzical.

Foarte importantă este **învățarea în context**. Dezvoltarea competențelor de comunicare are loc în contexte de comunicare bineînțeles, cu un scop inteligibil copiilor. În absența contextului, elevii ajung să recite doar cuvinte și fraze memorate fără să poată să le transfere apoi în alte situații. De altfel, oricine învață mult mai bine dacă înțelege de ce învață ceea ce învață.

În organizarea demersurilor didactice, se va ține cont și de modul în care cadrul didactic va integra eficient **metode** adecvate pentru a le valorifica valențele, deoarece o metodă modernă în mâna unui cadru didactic neinspirat nu va avea absolut nicio valoare, după cum o metodă clasică în mâna unui cadru didactic inspirat poate conduce la rezultate școlare deosebit de bune. De asemenea, în selectarea metodelor adecvate demersului instructiv-educativ, cadrul didactic va ține cont de facilitarea orientării gândirii și acțiunii elevilor de la simplu la complex, de la concret la abstract. Astfel,

amintim câteva metode clasice (expunerea, conversația, povestirea, jocul de rol, jocul didactic etc.) și metode moderne (învățarea prin cooperare, explozia stelară, Metoda celor patru cadrane, Știu- vreau să știu- am învățat, Ciorchinele, TIC, etc.), adaptate nivelului de dezvoltare a copilului cu cerințe educative special.

În ceea ce privește specificul predării, în cazul copiilor cu diagnostic de tulburare din spectrul autist (TSA), se recomandă folosirea în cadrul demersului instructiv-educativ, a unor metode alternative cum ar fi: comunicarea augmentativă (elemente verbale, gestuale, pictografice), sistemul de comunicare prin imagini (PECS) ca sistem de comunicare augmentativă mijlocită prin pictograme, abordarea comportamentului verbal și inserarea unor strategii comportamentale prin care copilul să poată să își consolideze atât cunoștințele cât și abilitățile necesare în vederea însușirii acestora. Datorită specificului acestei tulburări, prin multitudinea de forme prin care se manifestă, cadrul didactic e bine să cunoască și să înțeleagă bine problematica autismului, pentru a putea construi un demers flexibil pe baza unor strategii specifice, printre care amintim:

- învățarea structurată (temporal – prin eșalonarea evenimentelor în timp, precizarea etapelor unei activități, instrucțiuni sistematice clare și ușor de înțeles date copilului, repetiție, predictibilitate și formarea de rutine).
- indicii vizuale; pentru etapele activității, pentru indicații de lucru, pentru diferențierea pe culori a cărților/fișelor în diverse sarcini, etc.)
- stabilirea unor expectanțe realiste: cadrul didactic trebuie să se asigure că elevul a înțeles ce are de făcut, să folosească recompense personalizate care pot susține motivația și angajarea în activitate, să prezinte consecvență în atitudine când elevul prezintă comportamente dificile iar evaluarea să fie una personalizată raportată la progresul copilului.
- pauze senzoriale: când copilul este suprastimulat și suprasolicitat senzorial e bine să i se permită să ia o pauză pentru reechilibrarea senzorială.
- generalizarea cunoștințelor obținute într-o activitate structurată în activități spontane non-formale și informale.

În cadrul **conținuturilor învățării**, vocabularul imagistic, exercițiile de integrare propozițională, jocul didactic, conversațiile după imagini, comunicare dialogată „întrebare – răspuns” sunt modalități de antrenare și de activizare a vocabularului în genere și de utilizare a acestuia în situații noi.

Sugerăm utilizarea unor **mijloace de învățământ** colorate, atractive și accesibile care facilitează transmiterea unor cunoștințe, care dețin și virtuți formative, îi familiarizează pe elevi cu mânăuirea, selectarea și îi sprijină pe elevi în înțelegerea a noi aspecte și dimensiuni ale realității. Ele solicită și sprijină operațiile gândirii, stimulează căutarea și cercetarea, afectează pozitiv imaginația și creativitatea elevilor. Amintim câteva mijloace specifice activității cu elevii cu cerințe educative speciale: obiecte concrete (cărți senzoriale, cărți de comunicare cu pictograme), povești ilustrate, fișe de lucru, auxiliare didactice, tabla interactivă, tabletă/laptop, soft-uri educaționale, manuale digitale, benzi audio și/sau video, etc.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățământ. Se recomandă cu prioritate metode moderne de evaluare precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini în contexte firești, sincretice adaptate vârstei. Este recomandabil ca evaluarea să se realizeze prin raportare la competențele specifice, evitându-se comparațiile între elevi. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvarea la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor.

Procesul de evaluare valorifică și experiențele de învățare/ competențele dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Rezultatele elevilor vor fi

înregistrate, comunicate și discutate cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil.

Prezentăm în continuare un exemplu de abordare integrată, în cadrul căruia activitățile de învățare au fost structurate astfel încât să concureze la dezvoltarea de competențe specifice, rămânând totodată circumscrise unei teme accesibile școlarului mic.

Bibliografie:

1. Bărbulescu, G, Beșliu D. (2009), *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Corint, București;
2. Cucuș, C., (2014) *Pedagogie- Ediția a III revăzută și adăugită*, Editura Polirom, Iași;
3. Ionescu, M., Bocoș, M. (2007), *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, Pitești.
4. David, C., Roșan, A. (2019). *Tulburările specifice de învățare. Învățăm fonologic – program structurat de antrenament al conștiinței fonologice*, Ed. Polirom, Iași
5. Druțu, I. (1995). *Psihopedagogia deficienților mintali*, curs litografiat, U.B.B., Cluj-Napoca
6. Gherguț, A. (2005). *Sinteze de psihoepdagogie specială*, Ed. Polirom, Iași
7. Gherguț, A., Frumos, L. Raus, G. (2016). *Educația specială. Ghid metodologic*, Ed. Polirom, Iași
8. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Ed. Polirom, București
9. Ionescu, M., Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*, Pitești, Ed. Paralela 45
10. Programă Școlară clasele I - a X-a la Disciplina Formarea abilităților de comunicare, Curriculum Deficiențe mintale severe, profunde și/ sau asociate, aprobat prin Ordin al ministrului Nr. 5235/ 01.09.2008, București;
11. Programă Școlară clasele I - VIII la Disciplina Formarea abilităților de comunicare, Curriculum Deficiențe mintale ușoare și moderate, Iași 2005;
12. Programă Școlară pentru Disciplina Comunicare în Limba Română- Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobată prin Ordin al ministrului Nr.3418/ 19.03.2013, București.
13. Roșan, A. (2015). *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Ed. Polirom, Iași
14. Verza, E., Verza, F.E. (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*, Ed. Universității din București, București

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, Coordonator Ministerul Educației
Alin Florin NOVAC-IUHAS, Coordonator Inspectoratul Școlar Județean Bihor
Hajnal KERY, Coordonator Inspectoratul Școlar Județean Bihor
Alina VESE, Coordonator Inspectoratul Școlar Județean Bihor

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Bealcovschi Mariana-Viorica	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Orizont, Oradea
Dan Elena-Romina	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Orizont, Oradea
Haiăș Florica-Maria	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Orizont, Oradea
Bondar Ramona	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Oradea
Dărăban Monica	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Oradea

Ficuț Adriana	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Orizont, Oradea
Ilisie Carmen	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Oradea
Kiss Ramona	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Oradea
Manole Paula	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Oradea
Pantazi Teodora	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Oradea